

ŠKOFIJSKI LIST

29.

Kdaj naj otroci pristopajo k prvemu sv. obhajilu.

Vsem vernikom ljubljanske škofije.

Leta 1905. so sv. Oče točno določili pogoje, ki so zadostni za pogosto in tudi za vsakdanje sv. obhajilo. Kdor nima smrtnega greha in ima dober namen, sme pristopati k mizi Gospodovi prav pogostokrat, tudi vsak dan. Ker Gospod Jezus želi in Vas v sv. Cerkev vabi, zato Vam tudi mi vedno bolj priporočamo, da bi k sv. obhajilu pristopali radi in pogostokrat.

To določbo in milo vabilo sv. Očeta sem Vam v lanskem pastirskem listu točno in obsežno razlagal. Hvala Bogu, da se sv. obhajila pri nas pomnožujejo od leta do leta. Nastalo pa je vprašanje o starosti, v kateri naj se začne s svetim obhajilom. Cerkvena zapoved je velevala, da mora k sv. obhajilu pristopiti vsaj enkrat v letu vsakdo, ki k pameti pride.

Kdaj pa pride otrok k pameti? Povsod in tudi pri nas se je za prvo sv. obhajilo zahtevala precej razvita pamet in prav mnogo verskega znanja. Učenjaki naši so vsak po svoje ta čas določevali, niso se vjemali. Zato so pa sv. Oče vmes posegli v listu z dne 10. avgusta lanskega leta.

Kakor so prav v zmislu besedi Gospodovih za pogosto in vsakdanje sv. obhajilo zavrgli preostre zahteve in jih naši slabosti primerno ublažili, so v tem listu tudi starost otrok za prvo sv. obhajilo jako znižali in nam v tem oziru podali prav točnih navodil.

Da boste nauk sv. Cerkve dobro razumeli in se prizadevali iznebiti se starih predsodkov, so nam škofom sv. Oče zapovedali, naj poskrbimo, da se Vam Njihov list vsako leto o velikonočnem času prečita. Poslušen tej zapovedi Vam sedaj prvič ta list sv. Očeta razglasim. Čujte in uvažujte, kar nam sv. Oče pišejo!

Napis lista se glasi: Odlok o starosti, v kateri naj se puste otroci k prvemu sv. obhajilu. Po tem napisu pravijo sv. Oče:

1. Stara navada.

Kako pristrčno je Kristus na zemlji ljubil otroke, o tem nam jasno priča sv. evangelij. Njegovo veselje je bilo občevati z njimi; polagal je večkrat nanje svoje roke, jih objemal in blagoslavljal. Nejevoljen je bil, ko so jih učenci odganjali od njega, grajal jih je s temi ostrimi besedami: »Pustite male k meni priti in nikar jim ne branite, ker takih je nebeško kraljestvo!«¹ Kako zelo pa je cenil njih nedolžnost in dušno čistost, je dovolj jasno pokazal, ko je nekoč k sebi poklical malega otroka in dejal svojim učencem: »Resnično vam povem, ako ne postanete kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo. Kdorkoli se torej poniža kakor ta otrok, ta bo večji v nebeškem kraljestvu. — In kdor sprejme katerega teh malih v mojem imenu, mene sprejme.«²

Spominjajoč se teh besedi je katoliška Cerkve že v prvih časih skrbela, da so prejemali otroci Kristusa v sv. obhajilu, ki ga jim je navadno delila že dojenčkom. Kakor je bilo ukazano skoro v vseh starih obrednih knjigah tja do 13. stoletja, se je to vršilo pri krščevanju in ponekod se je ta navada ohranila dalje časa, pri Grkih in vzhodnih kristjanih pa obstoji še sedaj. Da bi se pa odstranila nevarnost, da zlasti dojenčki ne bi posvečenega kruha vrgli iz ust, se je spočetkoma vpeljala navada, deliti jim sv. obhajilo samo pod podobo vina.

Toda ne samo pri krstu, temveč tudi pozneje so večkrat krepčali otroke s to nebeško hrano. Saj je bila v nekaterih cerkvah navada, deliti otročičem sv. obhajilo takoj za duhovščino, drugod pa so jim po obhajilu odrastlih dajali ostale koščke.

2. Cerkvena zapoved.

Ta navada se je pozneje v latinski Cerkvi opustila ter so začeli otroke puščati k angelski

¹ Mark. X, 13. 14. 16.

² Mat. XVIII. 3. 4. 5.

mizi šele tedaj, ko se jim je v razumu že nekoliko posvetilo in so že kaj vedeli o presvetem zakramentu. To novo navado, sprejeto že od nekaterih krajevnih cerkvenih zborov, je slovesno potrdil četrti splošni cerkveni zbor v Lateranu leta 1215., ko je razglasil znano postavo 21., s katero se vernikom, ki so prišli k pameti, ukazuje sv. izpoved in sv. obhajilo s sledečimi besedami: »Vsak kristjan obojega spola, ko pride k letom razločevanja (pameti), naj se sam vestno izpove vseh svojih grehov vsaj enkrat v letu postavljenemu izpovedniku ter naj si prizadeva po svojih močeh opraviti naloženo pokoro in naj prejme pobožno vsaj o velikonočnem času sv. Rešnje Telo, razen če bi po nasvetu postavljenega izpovednika iz kakega pametnega vzroka mislil, da naj se ga zdrži za nekaj časa.«

Tridentinski cerkveni zbor,¹ ki nikakor ni zavrgel starodavne navade, deliti otrokom sveto obhajilo, še preden so prišli k pameti, je potrdil postavo lateranskega zbora ter izrekel izobčenje nad tistimi, ki bi bili nasprotnega mnenja: »Če bi kdo trdil, da niso vsi in sleherni krščanski verniki, kadar pridejo k pameti, dolžni vsako leto vsaj o Veliki noči prejeti sv. obhajilo, kakor ukazuje mati sv. Cerkev, bodi izobčen.«²

Torej na podlagi imenovane, še sedaj veljavne postave lateranskega zbora so dolžni krščanski verniki, kadar pridejo k pameti, opraviti sv. izpoved in prejeti sv. obhajilo vsaj enkrat na leto.

3. Napačne navade.

Toda pri določevanju dobe, ko se človek zave pameti ali pride k spoznanju, so se tekom časa urinile mnogoštevilne zmote in obžalovanja vredne navade. Bili so namreč nekateri, ki so menili, da je treba določiti posebno dobo zavednosti za sv. izpoved in posebno za sveto obhajilo. Za sv. izpoved je po njih sodbi tista doba zadostne pameti, ko je otrok zmožen dobro od slabega razločevati in torej tudi grešiti; za sv. obhajilo pa da je treba večje starosti, ko ima otrok bolj jasne pojme o verskih resnicah in se more torej njegova duša bolje pripraviti. In tako je bila zaradi različnih navad raznih krajev ter različnega mnenja ljudi ponekod določena za prejem prvega sv. obhajila starost 10 ali 12 let, drugod 14 ali še več, tako da otrok, ki še niso imeli predpisane starosti, niso puščali k svetemu obhajilu.

Taka navada je sicer hotela na videz varovati spoštovanje do najsvetejšega zakramenta,

¹ Seja XXI, O obhajilu, pogl. 4.

² Seja XIII, O evharistiji, pogl. 8, kan. 9.

v resnici pa je odganjala vernike od sv. obhajila ter povzročila mnogo zla. Naravno je bilo, da nedolžnost v otrocih, odtrgana od Zveličarjevega objema, ni več imela hrane za notranje življenje; to je bilo pa tudi vzrok, da je mladina, oropana te močne obrambe in izpostavljena tolikemu zalezovanju, izgubila dušno čistost in zabredla v pregrehe, še preden je okusila to sveto skrivnost. In čeravno se skrbi, da se pred prvim sv. obhajilom daje natančnejši pouk in da se dobro opravi sv. izpoved, kar se pa v resnici tudi ne zgodi povsod, vendar moramo vselej obžalovati izgubo prve nedolžnosti, ki bi se morda zabranila, če bi prejemale sv. Rešnje Telo že v mlajših letih.

Ravnotako je graje vredna navada v več krajih, da otrokom, ki še niso prejeli sv. obhajila, branijo iti k izpovedi ali pa da jim ne dajo svete odveze. Tako se zgodi, da so morda zakopani v smrtne grehe in žive dolgo časa v veliki nevarnosti.

A najhujše je to, da ponekod otrokom, ki jih še niso pustili k prvemu sv. obhajilu, ne dadó sv. popotnice tudi v smrtne nevarnosti in jih, ako umro, pokopljejo po obredu za otroke ter oropajo zadostilnih molitev sv. Cerkve.

Prav tako škodo povzročajo tisti, ki zahtevajo izredno pripravo za prvo sv. obhajilo, več kakor pa je treba, ker ne pomislijo, da izvira tako napačno ravnanje iz krivih nauk janzenistov, ki so trdili, da je sv. obhajilo plačilo, ne pa zdravilo za človeško slabost. Zakaj povsem drugače uči o tem tridentinski zbor, ko pravi, da je sv. obhajilo »protistrup, s katerim se očiščujemo vsakdanjih pregreškov in varujemo smrtnih grehov«; ta nauk je bolj jasno poudarjala sv. koncilna kongregacija z odlokom dne 26. decembra leta 1905., v katerem se dovoljuje vsakdanje sv. obhajilo vsem, starim in mladim, da zadosté le dvema pogojem: da so v stanu milosti božje in da imajo pravi namen pri prejetanju sv. obhajila.

V resnici ne vidimo nobenega razloga, da bi se dandanes, ko so vendar v starih časih dajali dojenčkom ostanke svetega kruha, zahtevala izredna priprava od otrok, ki so še v srečnem stanu prve nedolžnosti in čistosti in ki pri tolikem zalezovanju in nevarnostih našega časa zlasti potrebujejo one skrivnostne hrane.

4. Starost za prvo sv. obhajilo.

Vse te grajane razvade izvirajo odtod, ker se ni niti modro, niti prav določilo, kdaj pride otrok

¹ Seja XIII, o evharistiji, pogl. 2.

k pameti, in ker se zahteva drugačna starost za sv. izpoved, drugačna za sv. obhajilo. Saj vendar zahteva taisto starost za oba zakramenta lateranski zbor, ker obenem nalaga dolžnost svete izpovedi in sv. obhajila. Torej kakor se smatra za izpoved tista doba pameti, ko more otrok ločiti dobro od slabega, to je, ko jame rabiti svoj razum, ravnotako mora veljati za sv. obhajilo tista doba ali starost kot prava, v kateri je zmožen razločevati posvečeni kruh od navadnega kruha, in to je ravno tista starost, ko pride otrok k pameti.

Nič drugače niso o tem sodili najimenitnejši razlagavci lateranskega zbora in ljudje tistih časov. Iz cerkvene zgodovine je znano, da so mnogi krajevni cerkveni zbori in škofijski ukazi že od 13. stoletja kmalu za lateranskim zborom puščali otroke v starosti sedmih let k prvemu sv. obhajilu. Rázen tega imamo zelo važno pričo, učenika sv. Tomaža, pri katerem beremo: »Kakor hitro jamejo otroci kolikortoliko rabiti svoj razum, da morejo imeti spoštovanje do tega zakramenta (sv. Rešnjega Telesa), tedaj se jim more ta zakrament podeliti.«¹ Te besede razlaga Ledesma tako-le: »Trdím po mnenju vseh, da se mora vsem, ki so pri pameti, kakor hitro pridejo k pameti, dati sv. obhajilo, čeprav le bolj nedoločeno vedo, kaj delajo.«² Isto mesto razlaga Vasquez tako-le: »Ko pride enkrat otrok do take pameti, tedaj ga precej veže božja postava tako, da ga Cerkev tega sploh ne more oprostiti.«³ Prav tako uči sv. Antonin, ko piše: »Ko je otrok zmožen zvijače, ko namreč more smrtno grešiti, tedaj je dolžan iti k sv. izpovedi in potemtakem tudi k sv. obhajilu.«⁴ Do istega zaključka pride tudi tridentinski cerkveni zbor. Ko namreč v seji 21., pogl. 4., pravi, da otroci, ki še niso pri pameti, iz nikakega vzroka niso dolžni prejeti sv. obhajila, tedaj navaja kot edini vzrok to, ker ne morejo grešiti: »Zakaj,« pravi, »zadobljene milosti otrok božjih ne morejo v oni starosti izgubiti.« Iz tega posnemamo mnenje cerkvenega zbora, da so otroci potrebni in dolžni prejemati sv. obhajilo tedaj, ko morejo z grehom izgubiti milost božjo. S tem se strinjajo tudi besede rimskega cerkvenega zbora, ki se je vršil za Benedikta XIII., ki uči, da se dolžnost prejemati sv. obhajilo začenja tedaj, »ko dečki in deklice pridejo v leta spoznanja, namreč v tisto starost, ko morejo razločevati ta nebeški kruh, ki ni drugo kakor pravo telo

Jezusa Kristusa, od navadnega in neposvečenega kruha ter ga vedo prejemati s primerno pobožnostjo in spoštovanjem.«¹ Rimski katekizem pa pravi, »da nihče ne more bolje določiti, kdaj se naj da otrokom sv. obhajilo, kakor njihov oče in pa mašnik, kateremu se izpovedo svojih grehov. Njih dolžnost je torej poizvedovati in popraševati otroke, če kaj vedo o tem najsvetejšem zakramentu in če po njem hrepene.«²

Iz vsega tega sledi, da je zavednostna starost za sv. obhajilo doba, ko otrok vé ločiti posvečeni kruh od navadnega, telesnega kruha, da se more pobožno približati oltarju. Zatorej ni potrebno popolno znanje veronauka, ker zadostuje le nekaj temeljnih verskih resnic, to je, nekaj znanja; tudi ni potrebno, da se popolno zaveda svoje pameti, zadostuje, da ima le početno spoznavanje, to je, da se le nekoliko zaveda pameti. Potemtakem je graje vredno dalje odlašati sv. obhajilo ter določati za prejem poznejšo starost in to je apostolska stolica večkrat zavrgla. Tako n. pr. je papež Pij IX. blaženega spomina s pismom kardinala Antonellija, ki ga je dne 12. marca leta 1866. pisal francoskim škofom, ostro obsodil po nekaterih škofijah upeljano navado, odlašati sv. obhajilo na poznejša, določena leta. Sv. kongregacija zbora pa je dne 15. marca leta 1851. popravila ono poglavje provincialne sinode Ruenske, v katerem so otrokom izpod 12 let branili pristopati k sv. obhajilu. Ravnotako je postopala sv. kongregacija zakramentov v neki štrasburški zadevi dne 25. marca leta 1910. Ko so vprašali, ali naj se puste otroci z dvanajstim ali štirinajstim letom k sv. obhajilu, je kongregacija odgovorila: »Dečki in deklice se morejo pustiti k sv. obhajilu, ko pridejo do zavednosti ali ko pridejo v leta spoznanja.«

5. Odlok sv. Očeta.

Po temeljitem preudarku je kongregacija za disciplino zakramentov v glavni seji dne 15. julija leta 1910. z namenom, da bi se docela odpravile omenjene napačne navade, marveč bi se otroci koj iz mladih let združevali z Jezusom Kristusom, živeli njegovo življenje ter dobili obrambo proti nevarnostim popačenosti, izdala glede prvega sv. obhajila otrok sledeči odlok, ki ima veljati povsod.

1. Doba spoznanja kakor za sv. izpoved, tako tudi za sv. obhajilo, je tista, ko otrok začne misliti, to je nekako okrog sedmega leta, ali nad ali

¹ Summ. Theol. p. III, q. 80, a. 9, ad 3.

² In S. Thom. p. III, q. 80, a. 9, dub. 6.

³ S. Thom. p. III, disp. 214, c. 4, n. 43.

⁴ P. III, tit. 14, c. 2, § 5.

¹ Instruzione per quei che debbono la prima volta ammettersi alla S. Comunione, Append. XXX, p. 11.

² Pars II, De Sacr. Euchar., n. 63.

tudi pod sedmim letom. Od tega časa se prične dolžnost izpolnjevati zapoved o izpovedi in obhajilu.

2. Za prvo izpoved in za prvo obhajilo ni potrebno popolno in temeljito znanje veronauka. Otrok se bo pa moral polagoma naučiti vsega krščanskega nauka, kakor se bo razvijal njegov razum.

3. Znanje veronauka, ki je potrebno otroku za dostojno pripravo na prvo sv. obhajilo bodi tako, da pozna po svojem razumu neobhodno potrebne skrivnosti svete vere ter razločuje posvečeni kruh od navadnega, telesnega, da pristopi k sv. obhajilu s tako pobožnostjo, ki je primerna njegovi starosti.

4. Dolžnost zapovedi glede sv. izpovedi in sv. obhajila, ki veže otroka, zadene zlasti tiste, ki ga vzgojujejo. Pristoja pa očetu ali njegovemu namestniku in izpovedniku, kakor določa rimski katekizem, pustiti otroka k prvemu sv. obhajilu.

5. Župniki naj skrbe, da se enkrat ali večkrat na leto oznanj in vrši skupno obhajilo otrok, in naj se ga udeleže ne le prvoobhajanci, marveč tudi drugi, ki so z dovoljenjem staršev ali izpovednikovim, kakor je bilo rečeno, že prej pristopili h Gospodovi mizi. I za ene, i za druge naj se odmeni nekaj dni za pouk in pripravo.

6. Vsi tisti, ki jim je izročena skrb za otroke, se morajo potruditi, da bodo ti za prvim svetim obhajilom pogosto pristopali k sveti mizi in če je mogoče tudi vsak dan, kakor želi Jezus Kristus in naša mati sv. Cerkev, in da bodo to storili s toliko pobožnostjo, ki jo moremo zahtevati od njihove starosti.

7. Kratkoterminalno se mora zavreči navada, da se otrokom, ko so prišli k pameti, zabranjuje sv. izpoved ali da se jim nikdar ne da odveza. Škofje naj skrbe, da se odpravi tako ravnanje, poslužujoč se tudi postavnih sredstev.

8. Nad vse graje vredna je navada, da se otrokom ne podeli sv. popotnica in sv. poslednje olje, ko se zavedajo pameti, in da se pokopavajo po obredu otrok. Naj škofje ostro postopajo proti tistim, ki nočejo opustiti te navade.

Dne 7. avgusta t. l. so sv. Oče Pij X. v avdienci vse potrdili, kar so sklenili kardinali te svete kongregacije, ter zaukazali, naj se ta odlok izda in objavi. Vsem škofom pa naročajo, da seznanijo ž njim ne le župnike in duhovščino, marveč tudi ljudstvo, ki naj se mu v domačem jeziku prebere vsako leto ob času, ko se oznanj velikonočna dolžnost. Škofje bodo pa morali

vsakih pet let z drugimi škofijskimi zadevami vred tudi poročati o tem, kako se izvršuje ta odlok.

Vse nasprotnne določbe so s tem razveljavljene.

Dano v Rimu v palači iste sv. kongregacije, dne 8. avgusta 1910.

E. kardinal Ferrata,

prefekt.

Ph. Giustini,

tajnik.

Tako torej zapovedujejo sv. Oče po nasvetu kardinalov, ki so vso zadevo točno in resno premislili. Kajne, dragi očetje in matere, Vas ta odlok močno veseli. Saj želite, da bi Vaši otroci ohranili krstno nedolžnost; hudo Vam je in srce Vas peče, kadar opazite, da so že mali otroci pohujšani, sprijeni. O kako se jim bo pa notranje življenje, življenje otrok božjih, življenje posvečujoče milosti božje in z njo združenih moči za krščansko čednost razvijalo, ako bodo koj zgodaj, koj ob koncu prvega šolskega leta, ko so torej ravno sedem let izpolnili, smeli prvič pristopiti k mizi Gospodovi in zaužiti oni kruh nebeški, ki dušno življenje milosti božje ravno tako ohranjuje in razvija, kakor ohranjuje in razvija telesno življenje otrok ona hrana, katero jim Vi vsak dan pripravljate.

Seve, ako hočete, da bo ta nebeška hrana dušno življenje Vaših otrok zares krepila, jo morajo otroci uživati prav pogostokrat, kakor tudi telesno hrano uživajo pogostokrat. Zato pa, očetje in matere, pomagajte duhovnim pastirjem in nagibajte svoje otroke, da bodo želeli prejeti Gospoda Jezusa prav kmalu in prejemati ga pozneje prav pogostokrat. Nikar ne branite malim, da bi pohiteli h Gospodu, ki jih tako ljubi in težko, težko pričakuje, da pride v njihova še nedolžna, še čista srca in jih blagoslovi. Ako bodete tako delovali in bote popolnoma pokorni odlokom sv. Očeta, ne bojte se, Vaši otroci Vam bodo napravljali prav veliko veselja. Seveda Vas moram opozoriti tu še na to, da jih nikar sami ne pohujšujte!

Naj Vas blagoslovi vsemogočni troedini Bog Oče, Sin in sv. Duh.¹

V Ljubljani, 9. februarja 1911.

† **Anton Bonaventura,**

knezoškof.

¹ Ta list naj se vernikom prečita o velikonočnem času vsakega leta.

Über das Alter für die Zulassung zur ersten hl. Kommunion.

Allen Gläubigen der Laibacher Diözese.

In seinem Dekrete vom 20. Dezember 1905 hat der heilige Vater jene Bedingungen festgestellt, unter denen die oftmalige, ja sogar die tägliche Kommunion erlaubt ist. Freisein von jeglicher Todsünde und Vorhandensein der guten Meinung genügt.

Dieses für uns alle so freudensreiche und wichtige Dekret hat der heilige Vater durch ein neues Dekret vom 10. August 1910 vervollständigt, indem er in diesem letzten Dekret jenes Alter feststellt, in welchem die Verpflichtung der wenigstens einmaligen Kommunion im Jahre und das Recht zur oftmaligen, ja täglichen Kommunion beginnt.

Über das Alter nämlich der Erstkommunikanten gab es bis zu dieser Zeit keine ganz klaren kirchlichen Bestimmungen. Es hieß nur, die Verpflichtung zur heiligen Kommunion trete mit Beginn des Vernunftgebrauches ein. Nun, wann beginnt beim Kinde der geforderte Vernunftgebrauch? In der Beantwortung dieser Frage waren die Theologen nicht einig und haben das Alter von 9, 10, 12, ja sogar von noch mehr Jahren verlangt.

Mit dem obenerwähnten Dekrete des heiligen Vaters ist dieser Unklarheit ein Ende gesetzt worden. Höret nun das ganze diesbezügliche Schreiben des heiligen Vaters, welcher die einmalige Vorlesung desselben in jedem Jahre angeordnet hat. Das Dekret führt den Titel: Dekret über das Alter der Erstkommunikanten und lautet:

Mit welcher besonderer Liebe Christus während der Zeit seines Erdenwandels den Kindern zugetan war, bezeugt das Evangelium mit klaren Worten. Seine Lust war es, mit ihnen zu verkehren; er pflegte ihnen die Hände aufzulegen, sie in seine Arme zu schließen und zu segnen. Er ward unwillig, wenn seine Jünger sie zurückwiesen, und tadelte sie deswegen mit den ernstesten Worten: »Lasset die Kleinen zu mir kommen und wehret es ihnen nicht; denn für solche ist das Himmelreich.«¹ Wie sehr er aber deren Unschuld und Seelenreinheit zu schätzen wußte, bezeugte er sattsam, als er ein Kind herbeirief und zu seinen Jüngern sprach: »Wahrlich sag' ich euch, wenn ihr nicht werdet wie die Kinder,

so werdet ihr nicht in das Himmelreich eingehen. Wer immer sich also demütiget wie dieses Kind, der ist der Größte im Himmelreiche. Und wer ein solches Kind in meinem Namen aufnimmt, der nimmt mich auf.«¹

Dessen eingedenk, trachtete die katholische Kirche schon seit ihrem Anbeginn, die Kinder durch die heilige Kommunion dem Heilande zuzuführen, indem sie dieselbe schon den Säuglingen zu reichen pflegte. Dies geschah nach der Vorschrift fast aller alten Ritualbücher bis zum 13. Jahrhunderte bereits bei der Taufe und diese Sitte erhielt sich hie und da durch längere Zeit; bei den Griechen und Orientalen besteht sie bis heutzutage. Zur Beseitigung der Gefahr, es könnten besonders die Säuglinge das geheiligte Brot nicht bei sich behalten, war es von Anfang an üblich, diesen die heilige Eucharistie bloß unter der Gestalt des Weines zu spenden.

Jedoch nicht nur gelegentlich der heiligen Taufe, sondern öfters noch wurden die Kinder späterhin mit dem göttlichen Mahle gespeist, denn es wurde in manchen Kirchen zur Sitte, den Kleinen die heilige Kommunion sogleich nach dem Klerus zu spenden, anderwärts wieder pflegte man denselben die nach der Kommunion der Erwachsenen übrig gebliebenen Bruchstücke zu verabreichen.

Diese Sitte trat später in der lateinischen Kirche außer Gebrauch und man begann die Kinder zur heiligen Kommunion erst dann zuzulassen, wenn sie bereits einigermaßen zum Gebrauche der Vernunft gelangt waren und einige Kenntnis von dem hochheiligen Sakramente sich angeeignet hatten. Diese neue, von einigen Partikularsynoden bereits angenommene Disziplin wurde von dem IV. allgemeinen Lateranensischen Konzil im Jahre 1215 bestätigt, indem dasselbe den berühmten Kanon XXI verlautbarte, in welchem den Gläubigen, nachdem sie die Jahre der Vernunft erreicht haben, die sakramentale Beichte und der Empfang der heiligen Kommunion mit nachstehenden Worten zur Pflicht gemacht werden: »Alle Gläubigen beiderlei Geschlechtes sollen, nachdem sie die Unterscheidungsjahre erreicht haben, ihrem verordneten Priester wenigstens einmal im Jahre einzeln beichten und die ihnen auferlegte Buße nach Kräften zu verrichten trachten und wenig-

¹ Marc. X, 13. 14. 16.

¹ Matth. XVIII, 3. 4. 5.

stens zur österlichen Zeit das allerheiligste Sakrament des Altars andächtig empfangen, es sei denn, daß sie über Anraten ihres verordneten Priesters aus irgend einem vernünftigen Grunde für ratsam erachten, sich des Empfanges desselben zu enthalten.«

Das Konzil von Trient¹ bestätigte, ohne den alten Gebrauch der Verabreichung der Eucharistie an die Kinder vor erlangtem Gebrauche der Vernunft irgendwie zu verwerfen, das Lateranensische Dekret und belegte jene, die einer anderen Meinung huldigen wollten, mit Kirchenstrafen, indem es bestimmte: »Wenn jemand leugnet, daß jeder einzelne Christgläubige beiderlei Geschlechtes, sobald er zum Vernunftgebrauche gelangt ist, gehalten sei, nach der Vorschrift der heiligen Mutter der Kirche alle Jahre, wenigstens zur österlichen Zeit die heilige Kommunion zu empfangen, der sei im Banne.«²

Kraft des obenangeführten, noch zu Recht bestehenden Dekretes des Lateranensischen Konzils sind daher alle Christgläubigen, sobald sie die Unterscheidungsjahre erreicht haben, verpflichtet, wenigstens einmal im Jahre die heiligen Sakramente der Buße und des Altars zu empfangen.

Insofern es sich jedoch um die Festsetzung des für den Gebrauch der Vernunft und der Unterscheidungsfähigkeit nötigen Alters handelt, sind im Laufe der Zeit nicht wenige Irrtümer und beklagenswerte Mißbräuche eingerissen. Es fanden sich nämlich solche, welche für den Empfang des Bußsakramentes und jenen des Sakramentes des Altars ein verschiedenes Unterscheidungsalter festsetzen zu sollen vermeinten. Fürs Bußsakrament hielten sie nämlich jenes Unterscheidungsalter für das richtige, in welchem das Kind Recht von Unrecht zu unterscheiden, daher zu sündigen im stande sei; für den Empfang der heiligen Eucharistie hielten sie jedoch ein vorgerücktes Alter für erforderlich, in welchem eine gründliche Kenntnis der Glaubenswahrheiten und eine reifere Geistesvorbereitung erzielt werden könne. So geschah es, daß je nach den verschiedenen Ortsgebräuchen und menschlichen Anschauungen für die Erstkommunion da das Alter von 10 bis 12, dort ein solches von 14 oder noch mehr Jahren bestimmt wurde und Knaben oder Jünglinge unter diesem vorgeschriebenen Lebensalter indessen von dem Empfang der heiligen Eucharistie ausgeschlossen blieben.

¹ Sess. XXI, De Communione, c. 4.

² Sess. XIII, De Eucharistia, c. 8, can. 9.

Eine derartige Gepflogenheit, wobei unter dem Vorwande, die Würde des erhabenen Sakramentes zu wahren, die Gläubigen von dessen Empfang ferngehalten wurden, ist zur Ursache vieler Übel geworden. So geschah es nämlich, daß die Unschuld des Kindesalters, losgeschält von der Vereinigung mit Christo, durch keinen inneren Lebenssaft genährt wurde, was auch zur Folge hatte, daß die Jugend, dieses kräftigen Schutzmittels beraubt, von so vielen Nachstellungen umgeben, ihrer Reinheit verlustig, früher noch, bevor sie die heiligen Geheimnisse zu genießen bekam, in Laster verfiel. Wenn aber auch der Erstkommunion, was übrigens nicht überall der Fall ist, eine fleißigere Unterweisung und eine gewissenhafte Beichte vorangehen, ist dennoch immer der Verlust der ersten Unschuld zu beklagen, welchem durch den Empfang der heiligen Kommunion im zarteren Alter leicht hätte vorgebeugt werden können.

Nicht weniger zu tadeln ist die an vielen Orten herrschende Sitte, den zur Kommunion nicht zugelassenen Kindern die sakramentale Beichte oder doch die Absolution zu verweigern. So geschieht es, daß diese, vielleicht in die Schlingen schwerer Sünden verstrickt, unter großer Seelengefahr durch längere Zeit in denselben daniederliegen bleiben.

Das Schlimmste an der Sache ist jedoch, daß an manchen Orten Kindern, welche noch nicht zur heiligen Erstkommunion zugelassen worden sind, selbst bei nahender Todesgefahr der Empfang der heiligen Wegzehrung verwehrt wird und dieselben, wenn verstorben, wie unmündige Kinder beerdigt werden und der kirchlichen Fürbitten beraubt bleiben.

Einen solchen Schaden richteten jene an, welche auf außerordentlichen Vorbereitungen zur Erstkommunion mehr als billig bestehen und vielleicht zu wenig bedenken, daß eine solche Art von Vorsichtsmaßregel von der jansenistischen Irrlehre herrührt, welche behauptet, die heilige Eucharistie sei eine Belohnung, nicht aber ein Heilmittel menschlicher Schwachheit. Das Gegenteil davon behauptet jedoch das Konzil von Trient, indem es lehrt, die Eucharistie sei ein Gegenmittel, wodurch wir von den täglichen Fehlern befreit und vor Todsünden bewahrt werden,¹ welche Lehre neulich von der heiligen Konzils-Kongregation durch das Dekret vom 26. Dezember 1905, wonach der Zutritt zur täglichen heiligen Kommunion allen, sei es im vorgerückteren oder zarteren Lebensalter, offensteht, wenn

¹ Sess. XIII, De Eucharistia, c. 2.

nur die zwei Bedingungen — der Stand der Gnade und der rechte Willensvorsatz — vorhanden sind, bestimmter eingeschränkt worden ist.

In der Tat scheint auch kein gerechter Grund dafür vorhanden zu sein, warum, da doch von alters her die Überbleibsel der heiligen Gestalten selbst den Säuglingen dargereicht worden sind, nunmehr von den Kleinen, welche im überaus glücklichen Zustande der ersten Seelenreinheit und Unschuld sich befinden und jener mystischen Speise wegen der so vielen Nachstellungen und Gefahren dieser Zeit in höchstem Grade bedürfen, jetzt eine außerordentliche Vorbereitung verlangt werden solle.

Die gerügten Mißbräuche sind davon abzuleiten, daß man weder klug noch richtig bestimmte, welches das Unterscheidungsalter sei, welches man für Beichte und Kommunion ungleichmäßig bezeichnete. Erfordert ja doch das Konzil von Lateran, indem es die Verpflichtung zur Beichte und Kommunion zugleich auferlegt, für beide Sakramente das gleiche Alter. Wie daher für die Beichte als Unterscheidungsalter dasjenige gilt, in welchem man Recht von Unrecht zu unterscheiden im stande ist, d. h., zu einigem Vernunftgebrauch gelangt ist; so hat für die Kommunion als richtiges Alter dasjenige zu gelten, in welchem man das eucharistische Brot vom gewöhnlichen Brote zu unterscheiden vermag, welches hinwiederum das nämliche Alter ist, in welchem das Kind zum Gebrauche der Vernunft gelangt ist.

Nicht anders haben hervorragende Interpreten und Zeitgenossen des Lateranensischen Konzils die Sache gedeutet; aus der Kirchengeschichte ist nämlich erwiesen, daß mehrere Synoden und bischöfliche Dekrete bereits vom 13. Jahrhundert an, bald nach dem Konzil vom Lateran, Kinder mit sieben Jahren zur Erstkommunion zugelassen haben. Überdies liegt ein Zeugnis höchster Autorität vor, nämlich jenes des Kirchenlehrers von Aquin, in dem zu lesen ist: »Sobald die Kinder irgend einen Gebrauch der Vernunft zu haben beginnen, so daß sie Ehrerbietung gegen dieses Sakrament erfassen, kann ihnen dieses Sakrament gespendet werden.¹ Diese Worte erklärt Ledesma folgenderweise: »Auf die Übereinstimmung aller mich stützend, behaupte ich, die Eucharistie sei allen, welche den Gebrauch der Vernunft haben, zu spenden, sobald sie zu diesem Gebrauche gelangt sind, möge auch das Kind noch nicht klar erkennen,

was es tue.«¹ Und Vasquez erklärt dieselbe Stelle mit folgenden Worten: »Ist das Kind einmal zu diesem Gebrauche der Vernunft gelangt, ist es nach dem göttlichen Gesetze selbst sofort derart verpflichtet, daß es von der Kirche überhaupt nicht freigesprochen werden kann.«² Dasselbe lehrt der heil. Antoninus indem er schreibt: »Sobald das Kind einer listigen Handlung fähig, daher eine Todsünde zu begehen im stande ist, ist es verpflichtet, zu beichten, folgerichtig auch zu kommunizieren.«³ Zu dem nämlichen Schlusse gelangt das Konzil von Trient. Indem es nämlich in 4. Kap. der XXI. Sitzung bemerkt, »die Kinder, welchen es am Gebrauche der Vernunft mangelt, seien durch keine Notwendigkeit zum Empfange der heiligen Eucharistie verpflichtet«, führt es als einzigen Grund davon an, weil sie außerstande seien, zu sündigen. »Indem sie die empfangene Gnade der Kinder Gottes,« so behauptet es, »in jenem Alter nicht verlieren können.« Daraus erhellt klar die Ansicht des Konzils, dann gebiete den Kindern die Notwendigkeit und Verpflichtung zu kommunizieren, sobald sie im stande seien, die Gnade durch Sünden zu verlieren. Damit stimmen die Worte des unter Benedikt XIII. abgehaltenen Römischen Konzils überein, welches lehrt, die Verpflichtung zum Empfange der Eucharistie beginne, sobald die Knaben und die Mädchen in das Unterscheidungs-jahr, d. h. in jenes Alter getreten sind, in welchem sie fähig sind, die sakramentale Speise, welche keine andere ist als der wahre Leib Jesu Christi, von dem gewöhnlichen, gemeinen Brote zu unterscheiden und mit der gebührenden Andacht und Pietät dieselbe zu empfangen wissen.«⁴ Der römische Katechismus aber sagt: »In welchem Alter den Kindern die heiligen Geheimnisse zu reichen sind, kann niemand besser bestimmen als der Vater und der Priester, dem sie ihre Sünden bekennen. Denn diesen kommt es zu, zu erforschen und bei den Kindern sich zu erkundigen, ob sie einen Begriff von diesem wunderbaren Sakrament erlangt haben und ein Sehnen nach demselben empfinden.«⁵

Aus diesem allen erhellt, das Unterscheidungsalter für den Empfang der Kommunion sei dasjenige, in welchem das Kind das euchari-

¹ In S. Thom., pars III, q. 80, a. 9, dub. 6.

² S. Thom., pars III, disp. 214, c. 4, n. 43.

³ Pars III, tit. 14, c. 2, § 5.

⁴ Istruzione per quei che debbono la prima volta ammettersi alla S. Communione, Append. XXX, p. 11.

⁵ Pars II, De Sac. Euchar., n. 63.

¹ Summa Theol., pars III, q. 80, a. 9, ad 3.

stische Brot vom gewöhnlichen, leiblichen Brote zu unterscheiden vermag, so daß es zum Altare andächtig hinzutreten im stande ist. Nicht eine vollständige Kenntnis auf Grund der Glaubenslehre wird daher verlangt, da doch einige bloße Anfangsgründe, d. h. irgend ein Verständnis genügt; auch nicht der volle Gebrauch der Vernunft, da ein gewisser anfänglicher Gebrauch, d. h. irgend ein Gebrauch der Vernunft, genügt. Deshalb ist es ganz verwerflich, die Kommunion weit hinaus zu verschieben und zum Empfange derselben ein reiferes Alter zu bestimmen, was auch der Apostolische Stuhl mehrmals verworfen hat. So hat Papst Pius IX. seligen Andenkens durch Schreiben des Kardinals Antonelli vom 12. März 1866 an die Bischöfe Frankreichs die in einigen Diözesen aufkommende Sitte, die Kommunion auf ein späteres, festbestimmtes Alter hinauszuschieben, auf das schärfste mißbilligt. Die heilige Kongregation der Konzilien hat ferner am 15. März 1851 ein Kapitel des Provinzialkonzils von Rouen, worin den Kindern der Empfang der heiligen Kommunion vor dem 12. Lebensjahre verboten wurde, abgeändert. Ähnlich entschied die S. Congregatio de disciplina Sacramentorum in einer Straßburger Angelegenheit am 25. März 1910, in welcher es sich darum handelte, ob Kinder mit 12 oder mit 14 Jahren zur heiligen Kommunion zuzulassen seien; dieselbe antwortete: »Knaben und Mädchen, welche die Unterscheidungsjahre, resp. den Gebrauch der Vernunft erreicht haben, seien zum Tische des Herrn zuzulassen.«

Nach reiflicher Überlegung alles dessen und damit die erwähnten Mißbräuche ganz und gar behoben werden und die Kinder bereits in zarter Jugend Jesu Christo anhangen, sein Leben nachahmen und Schutz finden gegen die Gefahren der Verderbnis, hat diese S. Congregatio de disciplina Sacramentorum in der Generalversammlung vom 15. Juli 1910 für zeitgemäß erachtet, folgende Norm über die erste Kommunion der Kinder zur allgemeinen Beachtung aufzustellen:

1. Das Unterscheidungsalter sowohl für die Beichte als für die heilige Kommunion ist jenes, in welchem das Kind vernünftig zu überlegen beginnt, d. h. um das siebente Lebensjahr herum, darüber hinaus oder noch früher. Mit dieser Zeit beginnt die Verpflichtung, dem doppelten Gebote über die Beichte und Kommunion nachzukommen.

2. Zur ersten Beichte und zur ersten Kommunion ist eine vollständige und vollkommene

Kenntnis der christlichen Lehre nicht notwendig. Doch wird das Kind hernach gehalten sein, den ganzen Katechismus nach dem Maße seiner Fassungskraft stufenweise zu erlernen.

3. Die für das Kind zur geziemenden Selbstvorbereitung zur ersten Kommunion erforderliche Religionskenntnis besteht darin, daß es die zum Heile (*necessitate medii*) notwendigen Glaubensgeheimnisse seinem Fassungsvermögen entsprechend verstehe und das eucharistische Brot vom gemeinen, leiblichen Brote unterscheide und mit jener Andacht, die sein Alter mit sich bringt, zum Tische des Herrn trete.

4. Die auf dem Kinde lastende Verpflichtung zur Beichte und Kommunion trifft vorzüglich jene, welche für dasselbe zu sorgen haben, nämlich die Eltern, den Beichtvater die Lehrer und den Pfarrer. Die Zulassung des Kindes zur ersten heiligen Kommunion ist jedoch nach dem Römischen Katechismus Sache des Vaters oder seiner Stellvertreter und des Beichtvaters.

5. Die Pfarrer mögen einmal oder mehrmal im Jahr eine Generalkommunion der Kinder vermelden und abhalten, zu welcher nicht bloß die Erstkommunikanten, sondern auch solche Kinder zuzulassen sind, welche, wie oben bemerkt wurde, mit Zustimmung der Eltern oder des Beichtvaters bereits früher zum ersten Male die himmlische Speise am Altare verkostet haben. Für die einen wie für die anderen sollen einige Unterrichts- und Vorbereitungsstage zuvor abgehalten werden.

6. Jene, denen die Sorge um die Kinder anvertraut ist, sollen mit vollem Eifer darauf bedacht sein, daß die Kinder nach der ersten heiligen Kommunion öfters, dem Wunsche Christi Jesu und der heiligen Mutter der Kirche gemäß, womöglich täglich zum Tische des Herrn hinzutreten und daß sie dies mit der ihrem Alter entsprechenden Andacht verrichten: mögen überdies die Hüter der Kinder ihrer höchst schwierigen Pflicht eingedenk sein, dafür zu sorgen, daß die Kinder selbst fortfahren, öffentlichen katechetischen Vorträgen beizuwohnen oder, wenn dies nicht möglich sein sollte, in einer andern Weise für religiöse Unterweisung zu sorgen.

7. Die Gepflogenheit, die Kinder, nachdem dieselben bereits zum Gebrauche der Vernunft gelangt sind, zur Beichte, bzw. zur Absolution nicht zuzulassen, ist durchaus zu verwerfen, weshalb die bischöflichen Ordinariate selbst unter Anwendung der gesetzlichen Mittel dafür

zu sorgen haben, daß sie vollständig beseitigt werde.

8. Der Mißbrauch, den Kindern, nachdem dieselben zum Gebrauche der Vernunft gelangt sind, die heilige Wegzehrung oder die letzte Ölung vorzuenthalten und dieselben nach Art der Kleinen zu beerdigen, ist durchaus abzuschaffen. Gegen diejenigen, welche von dieser Gepflogenheit nicht abstehen wollten, haben die bischöflichen Ordinariate strenge vorzugehen.

Diese von den Kardinälen dieser heiligen Kongregation getroffenen Entscheidungen hat unser Heiliger Vater Papst Pius X. bei dem Empfange am 7. dieses Monats bestätigt und gegenwärtiges Dekret herauszugeben und zu veröffentlichen angeordnet. Den einzelnen Bischöfen befahl er, dieses Dekret nicht nur den Pfarrern und der Geistlichkeit bekanntzugeben, sondern dasselbe auch dem Volke alljährlich bei Gelegenheit der Kundmachung des österlichen Gebotes in der Muttersprache zu verlautbaren. Die Bischöfe selbst werden nach Verlauf von fünf Jahren zugleich mit den übrigen Diözesanangelegenheiten auch über die Beobachtung dieses Dekrets dem Heiligen Stuhle Bericht zu erstatten haben.

Irgend welche entgegenstehenden Verordnungen werden hiemit außer Geltung gesetzt.

Gegeben zu Rom am 8. August 1910.

D. Kardinal Ferrata,

Präpekt.

Ph. Giustini,

Sekretär.

Nun habet Ihr das Dekret vernommen. Ich bin überzeugt, daß Ihr dem Dekrete freudig zu-

stimmen und Euch demselben mit vollem Herzen unterwerfen werdet. Denn, da ja die Kinder noch nicht selbständig handeln und denken können, sind nebst dem Seelsorger zunächst die Eltern verpflichtet, das Kind über das hohe Glück einer frühen und sehr häufigen Kommunion zu belehren und in demselben ein recht inniges Verlangen nach derselben zu wecken und wach zu erhalten.

Ihr wollet doch gute und brave Kinder haben! So wartet mit dem Empfange der Sakramente nicht so lange, bis dieselben eine Tod-sünde begehen, die heiligmachende Gnade samt der Kindschaft Gottes verlieren! Wartet nicht so lange, bis die Leidenschaften in den Herzen derselben erstarken und zur Herrschaft gelangen! Führet die Kinder sehr früh, gleich am Schlusse der ersten oder beim Beginne des zweiten Schuljahres sowohl zur Beichte als auch zur heiligen Kommunion! Durch diese Sakramente wird in den Kindern das Gnadenleben und die Tugendkraft gestärkt, so daß sie die aufkeimenden, noch schwachen Leidenschaften leichter überwinden und zurückdrängen werden.

O teure Eltern, wollet doch den noch unschuldigen Kindern dieses Glück nicht mißgönnen, sondern mit der größten Bereitwilligkeit verschaffen!

Gottes Segen ergieße sich über Euch und Euere Familien!¹

Laibach, den 9. Februar 1911.

† **Anton Bonaventura,**

Fürstbischof.

¹ Obiges Schreiben soll alljährlich im Verlaufe der Osterzeit den Gläubigen verlesen werden.

31.

De aetate admittendorum ad primam communionem.¹

1.

Iznenadil nas je dekret sv. Očeta z dne 20. decembra 1905 o pogostem in vsakdanjem sv. obhajilu, h kateremu naj se vabijo in dopuščajo vsi verniki brez razlike spola in stanu, če so le v posvečujoči milosti božji in imajo dober namen.

Iz besedila samega je razvidno, da dekret velja tudi za otroke, kakor tudi zanje velja slovesna zapoved četrtega lateranskega in

pa tridentinskega cerkvenega zbora, da mora „omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit“ vsaj enkrat v letu opraviti sv. izpoved in o velikonočnem času prejeti sv. Rešnje Telo.

V naši škofiji smo se prizadevali ravnati se po navodilih sv. matere Cerkve. Lani sem v pastirskem listu obsežno razpravljaj vprašanje o pogostem in o vsakdanjem sv. obhajilu. Nič ne dvomim, da so župniki, pridigarji in izpovedniki v tem oziru izpolnili svojo dolžnost (Sacra Trid.

¹ Škof. list 1910 pg. 117 120.

Synodus punctum 6. Škof. List 1906 pg. 42.) V več župnijah sem se o veselem napredku osebno prepričal.

2.

Vrivalo se je pa samoposebi vprašanje, kdaj naj se otroci pripuste k prvemu sv. obhajilu? Cerkevna zapoved velevala, da je pod grehom zavezan prejemati sv. zakramente vsaj enkrat v letu „omnis, qui ad annos discretionis pervenerit“. Kdaj pa se začne to leto „discretionis“, leto, ko začne otrok razločevati, namreč razločevati dobro in hudo, in more torej vedoma prestopiti božja zapoved in grešiti?

Dosedaj se cerkveni učenjaki v odgovoru niso ujemali. V navado je prišlo, da se je za prvo sveto izpoved določilo ono leto, ko se otrok toliko zaveda, da more grešiti; za prvo sveto obhajilo pa se je zahtevala večja dozorelost, namreč tolika, da je otrok katekizem precej dobro znal in se je mogel za to sv. opravilo prav dobro pripraviti.

Pri nas je bila navada otroke pripuščati k svetim zakramentom dosti pozno in redkokrat. K prvi sveti izpovedi so se otroci vodili v tretjem šolskem letu in še pozneje, torej ko so že izpolnili osem ali še več let svoje starosti; k prvemu svetemu obhajilu pa so se posebno po deželi vodili navadno šele zadnje šolsko leto, torej ko so bili stari enajst do dvanajst let. Prišlo je v navado, da otroci do prvega svetega obhajila še dosti redno v šolo hodijo in se tudi krščanskega nauka radi ali neradi vendar marljivo uče; drugače ni prvega svetega obhajila.

V naši prvi sinodi sem poizkusil te navade vsaj nekoliko popraviti. Zato sem določil za prvo sveto izpoved: „prohibemus, ne prima parvulorum confessio ultra nonum aetatis annum differatur... completus annus septimus vel octavus erit tempus aptum primae confessionis“. Za prvo sveto obhajilo pa sem odredil: „prima communio non differatur ultra duodecimum annum... valde autem desideramus, ut parvuli statim primo vel saltem secundo anno post primam confessionem ad primam quoque communionem... admittantur“. Moj pismeni predlog je starost za prvo sveto obhajilo še bolj znižal, toda zborovalci so se temu upirali radi stare ukoreninjene navade.

Zdi se mi, da so gg. duhovniki vsaj večinoma ta sinodatna določila še dosti vestno izpolnjevali, vendar pa so le preradi sv. obhajilo zavlačevali na zadnje šolsko leto, in sicer iz zgoraj omenjenih razlogov. Seveda

nisem mogel zoper to nastopiti, ker se je enako, da še bolj slabo postopalo po vsem svetu. Vzrok temu je bilo različno razlaganje učenih mož „de aetate discretionis“ za sv. obhajilo.

3.

Kar izide 8. avgusta 1910 odlok sv. Kongregacije za zakramente, in sicer odlok, od sv. Očeta slovesno potrjen, „Quam singulari“, v katerem se natanko razlaga izraz „aetas discretionis“ in v katerem se potem dosledno zapoveduje postopek za prvo izpoved in za prvo obhajilo otrok.

Kako torej določuje ta odlok „annum discretionis“? Najpoprej jasno trdi, da za oba sv. zakramenta velja ista dozorelost in starost. Trdi namreč: „Unam eandemque aetatem ad utrumque Sacramentum requirit Lateranense Concilium, quum coniunctum Confessionis et Communionis onus imponit“.

Potem pa opisuje „annum discretionis“ takole: „Igitur, quemadmodum ad Confessionem aetas discretionis ea censetur, in qua honestum ab inhonesto distingui potest, nempe ad usum aliquem rationis pervenitur; sic ad Communionem ea esse dicenda est, qua eucharisticus panis queat a communi dignosci; quae rursus eadem est aetas, in qua puer usum rationis est assequutus.“

Besede so jasne: ko začne otrok razločevati dobro od hudega in razločevati evharistični kruh od navadnega, je dolžan prejemati oba sv. zakramenta, veže ga četrta cerkvena zapoved tako, da bi otrok grešil, ako vedoma ne bi hotel prejemati obeh sv. zakramentov. Ker se mora pa otrok šele poučevati, so namesto njega zavezani starši, izpovedniki, učitelji in župniki. Tako trdi po pravici isti odlok. Iz tega sledi, da bi imenovane osebe grešile, ko otroka o omenjenem času ne bi pripustile k obema sv. zakramentoma.

4.

No, ne veže pa otrok v tem začetku „discretionis“ le cerkvena zapoved, ampak veže jih kar naravnost božja zapoved. V potrditev se v odloku sv. Kongregacije navajajo besede učenega Vasqueza, ki pravi: „Si puer semel ad hunc usum rationis pervenerit, statim ipso iure divino ita obligatur, ut Ecclesia non possit ipsum omnino liberare.“

In zares, kaj pa čitamo v šestem poglavju evangelija po sv. Janezu? Kaj je slovesno izjavil Gospod o tem nebeškem kruhu? Čujte: „Ta je

kruh, ki iz nebes pride, da, kdor od njega je, ne umrje ... ako kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj ... resnično, resnično vam povem, ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi ... Kakor je mene poslal živi Oče, in jaz živim zavoljo Očeta, tako bo tudi tisti, kateri mene je, živel zavoljo mene.¹

Ali niso besede Gospodove popolnoma jasne? Kdor prejema sv. Rešnje Telo, bo ostal v posvečujoči milosti božji, kdor ga ne prejema, ne bo ostal, izgubil jo bo, umrl bo. Kaj pa, za koga pa velja ta slovesna trditev? Ali samo za odrasle, ali ne tudi za otroke, in sicer za otroke koj, ko se toliko zavedajo, da morejo grešiti?

Pri svetem krstu prejme otrok posvečujočo milost, z njo združene božje in npravne čednosti in pa darove Svetega Duha. To notranje življenje je več vredno, kakor pa vse zlato in srebro celega sveta, po njem smo šele pravi kristjani. Zato moramo pa najbolj skrbeti, da si to življenje ohranimo in pomnožujemo, in se ogibati vseh nevarnosti, da ga ne izgubimo.

Ravno sveto obhajilo pa in sicer pogosto, najbolj varuje in pomnožuje življenje milosti božje, zato pomnožuje tudi vse vlite čednostne sposobnosti in darove Svetega Duha; daje nam torej moč za čednostno življenje, zmanjšuje hudo poželjivost, zaceljuje rane malih grehov in nas tako varuje smrtnih grehov.²

Ali pa tega ne potrebuje tudi otrok koj, ko se začne zavedati? Oh, koliko je strasti v otroku, koliko slabih nagnjenj, kako hitro pade v male grehe, kolikokrat je zgodaj pohujšan, pa se mu poželjivost vzbuja in dogodi se, da pade v smrtne grehe. Ali ne poznate otrok, katere sedaj vodite prepozno k sv. obhajilu? Hvaležen sem Bogu, da imam tudi jaz o tem precej izkušenj. Ako je pa temu tako, potem veljajo tudi zanj zgorej omenjena slovesna zastrjevanja samega Zveličarja; tudi tem otrokom ponuja kruh življenja, da ne bi umrli; tudi tem otrokom daje pravico do sv. Rešnjega Telesa: kdo bi se drznil otroku to pravico odrekati! Ali bomo čakali tako dolgo, da življenje milosti izgube, da jih zaslužijo, strasti, da se jim zamori nedolžnost in žive v smrtnih grehah?

5.

Toda v tem času otroci še ne znajo dovolj, kar je potrebno, da sveto Rešnje Telo

¹ Joan. 6, 20. 52. 54. 58.

² Glej lanski Pastirski List.

prejmejo popolnoma vredno in plodonosno. Čuj, kaj v tem oziru pravi Rim: „Colligitur, aetatem discretionis ad Communionem eam esse, in qua puer panem eucharisticum a pane communi et corporali distinguere sciat, ut ad altare possit devote accedere.“ Torej, pamet naj bo toliko razvita, da otrok ve, pri svetem obhajilu ne bo prejel navadnega kruha, ampak nenavaden, nebeški kruh, pa v tej zavesti pristopi k obhajilni mizi prav pobožno.

Sveta kongregacija potrebno znanje še bolj natanko opisuje, ko pravi: „itaque non perfectā rerum fidei cognitio requiritur, quum aliqua dumtaxat elementa sint satis, hoc est aliqua cognitio; neque plenus rationis usus, quum sufficiat usus quidam incipiens, hoc est aliquis usus rationis“. Še bolj točno povzame vse nauke v tretji točki navodil, ko razlaga: „Cognitio religionis, quae in puero requiritur, ut ipse ad primam Communionem convenienter se praeparet, ea est, qua ipse fidei mysteria necessaria necessitate medii pro suo captu percipiat, atque eucharisticum panem a communi et corporali distinguat, ut ea devotione, quam ipsius fert aetas ad Ss. Eucharistiam accedat.“

Torej „aliquis usus rationis“, „aliquis usus fidei cognitio“, „fidei mysteria necessaria necessitate medii percipiat“. To je popolnoma dosledno. Ako je Cerkev počisto jasni zapovedi Gospodovi določila, da je oba sveta zakramenta dolžan prejemati vsakdo, ki je prišel „ad annum discretionis“, mora se potem zadovoljiti z znanjem, katero je v tem letu mogoče. Ne preostane drugega, kakor to, da mi dosedanje svoje nazore temeljito popravimo in vse predsodke korenito iz uma in iz srca iztrgamo. Sploh pa moremo trditi: Ignorantiam in pueris compensat innocentia. Dispositio ad fructum communionis percipiendum consistit non solum in praeparatione proxima, sed etiam et quidem principaliter in innocentia vitae.

6.

Sedaj pa še bolj natanko določimo „annum discretionis“, „leto razločevanja“. Naš odlok razlaga to starost v prvi točki takole: „Aetas discretionis tum ad Confessionem, tum ad S. Communionem ea est, in qua puer incipit ratiocinari, hoc est circa septimum annum, sive supra, sive etiam infra. Ex hoc tempore incipit obligatio satisfaciendi utrique praecepto Confessionis et Communionis.“

Torej ko otrok „začne razmišljati“, to je, okoli sedmega leta starosti, morda malo po sedmem letu ali celo nekoliko pred sedmim letom, se za otroka začne dolžnost, prejemati oba ta sveta zakramenta. In kako strogo se cerkvene oblasti te starosti drže! Čujte besede našega odloka: „Quapropter Communionem ulterius differre, ad eamque suscipiendam maturiorem aetate constitutere, improbandum omnino est, idque Apostolica Sedes damnabit pluries.“ Besede so jasne, ni treba razlage.

7.

Vkljub temu stara globoko ukoreninjena razvada ne miruje in išče postranskih vrat, da uide tem zoprnim določilom. In kam se zateče? K trditvi: to velja le za Lahe, pri nas pa otroci bolj pozno dozorevajo, zato se more pri nas sv. obhajilo odložiti na poznejši čas in se ne bo nič zagrešilo zoper odloke in navodila sv. Stolice. Poglejmo tale prenavaden in prepogost prigovor.

Kdaj pa začnejo pri nas otroci v šolo hoditi? Ko izpolnijo šesto leto starosti. V prvem šolskem letu se uče čitati, pisati, pripovedovati, računati; kajne, otroci »incipiunt ratiocinari«. Kaj pa veronauk? Vzemite v roke »podrobni načrt za poučevanje veronauka na osemrazrednicah«, kaj pa je za prvo šolsko leto predpisano?

Vidim 40 lekcij. Otrok se uči o Bogu Stvarniku, o sv. Trojici, o angelih, o grehu, o Odrešeniku, o življenju Gospodovem, tudi o zadnji večerji in o sv. maši, o smrti, o sodbi, o peklu, o vicah, o nebesih. Otrok zna moliti očenaš, češčenamarijo, vero, sv. zakramente, deset božjih zapovedi, šest resnic in morda še kaj več.

Vprašam, ali se vsaj ob koncu prvega šolskega leta o otroku ne more in ne sme trditi: otrok umeva in misli, otrok ima precej verskega znanja, otrok zna več, kakor »necessaria necessitate medii«, otrok ve, kaj je greh in kaj žali Boga, otrok razlikuje prav dobro sv. Rešnje Telo od navadnega kruha, otrok se v cerkvi vede spodobno in pobožno, dobro vedoč, da je v tabernakeljnu sam živi Bog.

In koliko je otrok star, ko dovrši prvo šolsko leto? Ali ne nekako sedem let, nekoliko več? Kdo bi se upal trditi, da v otroku ni vseh onih pogojev, ktere sodi sv. Stolica kot zadostne,

da se otrok pripusti k sv. zakramentom?

No, morda bi se morali izvzeti otroci hribovski, ki ne hodijo v šolo, ampak prihajajo vsako leto nekoliko časa edino k pouku za veronauk. Res, pritrditi moram, da se v teh otrocih razvija razum bolj polagoma, da so bolj neokretni, bolj bojazljivi. Toda, ako imajo le količkaj dobre starše, dobre starejše brate in sestre, ali ne bodo tudi ti otroci po sedmem letu vsaj večinoma že nekoliko umovali, znali »necessaria necessitate medii« in bodo mogli razločevati sv. Rešnje Telo od navadnega kruha? Le še nekoliko priprave po duhovnem pastirju, pa se bodo mogli pripustiti k angelški mizi.

8.

Toda . . . zopet resen prigovor. Kaj pa? Po prvem svetem obhajilu se otroci ne bodo več učili krščanskega nauka, ne bodo hoteli hoditi v šolo; ravno zato se sedaj zadržujejo do konec šolske obveznosti, ker vedo, da morajo hoditi, ker drugače ne bodo šli k sv. obhajilu.

Res, tudi ta razvada je pri nas globoko ukoreninjena; treba jo bo siloma odstraniti. In, ali mislite, da svoje dolžnosti, poučevati se v veronauku, ne bo izpolnjeval otrok, ki pristopi k sv. obhajilu zgodaj, dobro vedoč, da mu je znanje pomanjkljivo in je dolžan se še učiti? Ali se ne bo učil otrok, ako se mu pove, da bi drugače grešil in Jezusa razžalil? Ali ne bo nanj vplival izpovednik? Seveda, sedaj otrok po prvem sv. obhajilu rad iz šole ostane in tudi verouk opusti, ker je iz navade prepričan, da sedaj zna vse, da je dozorel in da se mu ni treba več učiti.

Neki župnik mi ravnokar piše: »Koncem šolskega leta 1909/1910 sem pustil k prvemu sv. obhajilu 14 deklic iz družega šolskega leta (1. razred, 2. oddelek), pa se mi sedaj najboljše obnašajo v šoli in v cerkvi. Na sv. Janeza evangelista sem imel prvo sveto obhajilo za 38 otrok, izmed katerih jih je bilo skoraj polovica starih izpod osem let. Prvo sveto obhajilo sem prirejeval vselej slovesno, toda lepšega kakor tega dne, ga še nisem imel. Dan potem smo imeli burjo, pa prihiteli so skoraj vsi zopet k sv. maši in k sv. obhajilu.«

9.

Kaj pa pogosto, celo vsakdanje sv. obhajilo za otroke? O tem pravi naš odlok:

»Puerorum curam habentibus omni studio curandum est, ut post primam Communionem iidem pueri ad sacram mensam saepius accedant, et, si fieri possit, etiam quotidie, prouti Christus Jesus et mater Ecclesia desiderant, utque id agant ea animi devotione quam talis fert aetas.«

Torej starši, župniki, spovedniki, veroučitelji se morajo prizadevati, otroke nagniti na to, da bodo k sv. obhajilu pristopali večkrat, ako mogoče vsak dan. Tako želi sveta Cerkev, tako želi sam Gospod Jezus Kristus. In zares, bo li nebeška hrana mogla ohranjovati in utrjevati notranje življenje posvečujoče milosti in krščanskih čednosti, ako bi se prejemale malokdaj? Kakor zaleže telesna hrana le za nekoliko časa, tako tudi dušna hrana. Zato jo Gospod imenuje kruh, jo primerja z mano in vas uči moliti za vsakdanji kruh. Tej želji svete Cerkve in Gospoda Jezusa moramo zadostiti. Otroci naj se koj zavedajo, da imajo od Boga dano pravico, pristopati k Njegovim gostijam prav pogostokrat, celo vsak dan; naj vedo, da jim te pravice ne more nikdo prikrajševati. Otroci naj čutijo tudi potrebo uživati to nebeško hrano, ako nečejo zabresti v grehe, marveč hočejo lepo, krščansko živeti. Sveta naloga župnika, veroučitelja in staršev je, otroke v tem poučevati in prepričevati.

10.

Kajne, to je vse prav lepo: toda izpoved, kdo bo pa mogel vsak teden izpovedati toliko otrok in zraven še toliko vernikov, posebno sedaj, ko se sveta obhajila in zato tudi izpovedi tako množe in imamo zraven duhovniki toliko cerkvenega in zunajcerkvenega dela! Ljudje bodo morali dolgo čakati, morda še vkljub temu ne bodo mogli priti na vrsto, število svetih obhajil se bo zmanjševalo in lepo začeto delo pogostih svetih obhajil bo uničeno, padli bomo nazaj v prejšnjo lenobo: ta odlok bo cerkvenemu in verskemu življenju le v škodo. Tako nekako se je tožilo na nekem duhovskem shodu. Kaj naj na to odgovorim?

Ne rečem, da bi bila popolnoma neopravičena bitnost prigovora, akoravno je način in sklep jako žaljiv in proti oni spoštljivosti, ki smo jo dolžni najvišjemu cerkvenemu učenilstvu, namreč kongregaciji, ki je odlok izdelala in izdala, in sv. Očetu, ki so odlok potrdili. Ali mar bogo-

slovni učenjaki, kardinali in sv. Oče ne poznajo omenjenih težav duhovskega pastirstva? Ali so dekret izdali kar prenagljeno in nepremišljeno, ko vendar trdijo »hisce omnibus mature perpensis«?

V odloku se pravi, naj se oni, ki so dolžni skrbeti za otroke, prizadevajo, da otroci po prvem sv. obhajilu pristopajo k sv. obhajilu večkrat, ako mogoče vsak dan, ker tako želi sv. Cerkev, želi Jezus Kristus. Ali so mar sedaj otroci dolžni pristopiti vsak dan ali pa prav pogostokrat? Dolžni so v letu enkrat, med letom pa se srčno želi, da bi prihajali pogostokrat, celo vsak dan, ako je mogoče. Duhovnik izpolni svojo dolžnost, ako se potrudi, da pouči otroke o tej njihovi pravici, o tej želji Cerkve in želji samega Gospoda. Siliti jih ne sme, pač pa jih mora nagibati in vabiti z vso ljubeznijo in vne-
mo, da bodo hodili prostovoljno.

In, ako duhovni pastir to stori, bodo li kar vsi otroci vsak teden pri izpovednici? Saj nekaterim radi daljave ne bo mogoče, zopet drugi bodo ostali bolj leni, bolj mlačni in se bodo zbalji onega truda, onega zatajevanja, ki bo neizogibno, ako bodo hoteli sv. zakramente prejemati prav pogostokrat.

Potem, ali se izpoveduje samo ob sobotah, nedeljah in praznikih, kadar trumoma prihite odrasli vereniki? Saj otrok lahko med tednom pride, in sicer koj po dovršenem šolskem pouku. In, ali morajo priti vsi otroci obenem? Goreč dušni pastir, vnet katehet jih bo lepo porazdelil na posamezne dni. Po vsaki sveti izpovedi pa naj pristopijo k sv. obhajilu več dni zapored, ali vsaj v nedeljo, ko pridejo k sv. maši.

Res, kar se tiče pogoste svete izpovedi, ki se sedaj opravlja samo iz pobožnosti, se bo sedanja navada morala izpremeniti. Izpovedi bodo postale bolj redke v isti meri, v kateri se bodo innožila sv. obhajila. Saj je zakrament sv. pokore v prvi vrsti zakrament mrtvih, za one, ki so smrtno grešili; zakrament sv. Rešnjega Telesa pa je zakrament živih in pomnoži notranje duhovno in dušno življenje, nam izbriše male grehe, pa nas ravno s tem učinkom obvaruje smrtnih grehov. Koliko je že sedaj vernikov brez smrtnega greha! Smrtni grehi se bodo pa še bolj zmanjševali ne le pri odraslih, ampak tudi pri mladini, ako postanejo pogostna, tedenska, vsakdanja sv. obhajila bolj navadna, posebno, ako se na to navadijo otroci, koj, ko se začnejo

zavedati. O, ko bi le skoraj prišel čas, ko bo splošno med verniki prepričanje, da prav pogosto, tedensko, vsakdanje sv. obhajilo spada k redovitemu, navadnemu našemu življenju!

Ako bomo v tem duhu napredovali, bodo pogoste izpovedi, izpovedi iz same pobožnosti vedno manj potrebne; cerkvena disciplina se bo v tem oziru polagoma močno izpremenila. Gotovo bo izpovednik lahko dopustil izpoved na 14 dni, na 3 ali 4 tedne enkrat, sv. obhajilo pa med tem časom vsak dan ali vsaj večkrat, kakor bo vernikom čas dopuščal. Slišal sem sicer pritožbe pobožnih oseb, da so izpovedniki izpoved odredili na vsakih 14 dni: zaradi tega dotičnim ne smemo zameriti, ker še niso poučeni in se bo sedanja ukoreninjena navada mogla le počasi iz ljudstva iztrebljevati. Začeti se mora pa pri otrocih. Nič ne dvomim, da nas bo Rim tudi o tem o pravem času poučil bolj natančno.

11.

Da bodo pa verniki, posebno otroci, k sv. obhajilu pristopali radi prav pogostokrat, tudi vsak dan, bo moral duhovni pastir s v. obhajilo deliti po večkrat na dan ob urah, ki so posameznim stanovom bolj primerne: nekaterim prav zgodaj, nekaterim ob času sv. maše, drugim tudi po sv. maši. Morda se bo kake pol ure pred šolo določilo sv. obhajilo za tiste šolske otroke, ki so daleč doma, ako bodo le kos kruha prinesli s seboj in bodo po kratki zahvali koj v šolo pohiteli.

Te glavne misli naj zadostujejo vsem, posebno malosrčnim gospodom. Ker ste gospodje goreči in vneti, bodete že sami vse prav določili in uredili, pa se tudi o novih izkušnjah na shodih »Sodalitatis« radi pogovarjali.

12.

Sedaj pa se vriva še vprašanje: ali naj se priredi prva sv. izpoved in prvo sv. obhajilo ob istem času, ali ne sme biti nobenega presledka med njima?

Po besedilu odloka »Quam singulari« bi se sklepalo, da naj se sveta zakramenta podelita tudi že prvič ob istem času. V odloku namreč se veli: »Unam eandemque aetate ad utrumque Sacramentum requirit Lateranense Concilium, quum coniunctim Confessionis et Communionis onus imponit«; in zopet: »Aetas discretionis tum ad Confessionem, tum ad S. Communionem ea est, in qua puer incipit rationari. . . Ex hoc tempore incipit obligatio

satisfaciendi utrique praecepto Confessionis et Communionis.«

Vkljub temu pa vendar-le mislim, da se ne bi grešilo, ako bi se prvo sv. obhajilo dopustilo še-le nekoliko tednov po prvi sv. izpovedi. Pa kako bi to dokazal?

Četrta cerkvena zapoved določuje izpoved sploh enkrat v letu, sv. obhajilo pa v velikonočnem času. Ko se otrok pameti zave, je zavezan, da gre v dotičnem letu vsaj enkrat k izpovedi, o velikonočnem času pa k sv. obhajilu. Vzemimo, da je otrok po prvem šolskem letu za svete zakramente v zmislu našega dekreta dovolj pripravljen, bi bil dolžan opraviti izpoved vsaj do novega leta, sv. obhajilo pa o velikonočnem času prihodnjega leta. Izpolnil bi cerkveno zapoved, ne bi grešil. Zato sklepam, da bi ne bilo zoper pokorščino, ki smo jo dolžni najvišjim poglavarjem, ako bi se dozoreli otroci pripustili k prvi izpovedi nekoliko pred velikonočnim časom, k prvemu sv. obhajilu pa o velikonočnem času.

Tako bi sklepal, da umirim one mnogoštevilne gospode, ki žele takega presledka. Povem pa, da se meni osebno ne zdi potreben. Za kaj pa je treba več priprave in razumnosti! za prvo sv. izpoved, ali za prvo sv. obhajilo? Mislim, da za izpoved precej več. Razločevati dobro od hudega se mi zdi precej težje, kakor pa razločevati navadni kruh od evharišičnega kruha.

13.

Ker hočem dekret »Quam singulari« v naši škofiji natančno izpeljati, naj za našo škofijo to-le velja:

1. V naši škofiji naj se oba sveta zakramenta navadno ob istem času podelita; ni pa ravno prepovedano po prvi izpovedi s sv. obhajilom počakati nekoliko tednov.

2. V naši škofiji naj se najbolj nadarjeni otroci pripuste k svetim zakramentom ob koncu velikonočnega časa v prvem šolskem letu, manj nadarjeni ob začetku, v teku, ali o velikonočnem času drugega šolskega leta, najslabši pa vsaj ob velikonočnem času tretjega šolskega leta.

3. Prvo sv. obhajilo se bo torej praznovalo večkrat v letu, kadar bodo razne skupine otrok pripravljene, in sicer po navodilu našega odloka, ne pa po sedanjih zahtevah. Prvo sv. obhajilo naj bo vselej slovesno; slovesnost bodo poveljali še drugi otroci, ki že hodijo k sv. obhajilu, pa se bodo ob tej priliki povabili.

4. Pri pogostem prejemanju svetih zakramentov šola ne bo sodelovala; zato ne bo pro-

stih šolskih ur; učitelji se ne morejo zavezovati za nadzorstvo. Ostane pa šolski red za one trikrat, kakor je bila navada do sedaj. Morda bi bili ravno ti časi primerni za prvo sv. obhajilo posameznih skupin, ker bi se radi prostega časa lahko priredila lepa cerkvena slovesnost za vse naše šolarje.

5. Opozarjam gg. katehete, naj že tvarino prvega šolskega leta obdelujejo z ozirom na zgodnji prejem svetih zakramentov. Ko se razlaga predpisana tvarina, naj se bolj naglašuje greh, čednost, svetost in pravičnost božja, zakar je pri zgodbah prav dovolj prilike. Bolj točno pa naj se obrazloži zadnja večerja in zakrament sv. Rešnjega Telesa, kot priprava za prvo sv. obhajilo. Ves pouk naj namerava obuditi otroku ljubezen do Boga, ljubezen do Jezusa, hrepenenje po prav pogostem sv. obhajilu in zavednost ne samo, da je pogosto in zgodnje sv. obhajilo potrebno, marveč da imajo že otroci popolno pravico do njega in da prejemanje sv. obhajila spada v red njihovega navadnega življenja.

14.

Jaz drugače ne morem določiti; preveč jasno je besedilo v odloku »Quam singulari«: Upam, da boste duhovni pastirji in veroučitelji

s svojimi otroki, ki jih boste prav zgodaj privedli na Srce njihovega božjega prijatelja, imeli toliko veselja, da boste težave in trud prav radi in lahko pozabili. Trdim pa tudi, da je ravno ta pot najbolj primeren, obvarovati otroke od grešnega uživanja, od nezmernosti in nečistosti. Vsaj jim bo zakramentalna milost že »ex opere operato« povečavala in utrjevala notranje življenje, pomnoževala poznanje čednosti in hudobije, da bodo čednost ljubili, hudobije pa zaničevali.

O, ko bi le še očetje in matere mogli vse to dobro razumeti! Kajne, tudi njih boste poučevali v tem smislu, poučevali v pridigah in popoldne pri krščanskem nauku, poučevali pri velikonočnem izpraševanju, poučevali pri zasebnem občevanju? Ako bomo zraven še molili, ako bomo sami zares pobožno v živi veri maševali, po sveti maši zahvalo dobro opravljali, sami radi hodili pred tabernakelj, pa tudi vernike, posebno otroke, tja vodili, potem nam bo dobri Bog dal blagoslova in posebnih uspehov, da se bomo nam po najvišjem učeništvu začrtanemu idealu vedno bolj in bolj približevali.

V Ljubljani in festo S. Familiae 22. januarja 1911.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

32.

De vetita clericis temporalis administratione.¹

Radi lanskih dogodkov na Koroškem, kjer je po nepaznosti in neprevidnosti nekaterih voditeljev ljudstva prišlo v nevarnost 6000 kmetov in družin, da izgube, če ne vsega, vsaj večji del premoženja in se je začelo gibanje za odpad od Rima k protestantizmu, me ni iznenadil dekret »Docente apostolo« z dne 18. novembra 1910, v katerem sv. Oče prepoveduje duhovnikom taka opravila v združništvu, »quae administrationis curas, obligationes, in se recepta pericula secum ferant, qualia sunt officia praesidis, moderatoris, a secretis, arcarii, horumque similia«.

Ta dekret posega pregloboko v vse naše združništvo. Mi se bojimo, da nam združništvo ne bi razpadalo in razpadlo, kar bi škodovalo ljudstvu in Cerkvi. Ni čuda, da smo se mi dekreta nekoliko prestrašili, naši nasprotniki pa ga navdušeno pozdravili. Ker se mudi, da se v tem

oziru kaj ukrene, sem sklical vse gg. dekane na sestanek, da se o tem dekretu pomenimo in dogovorimo o postopku.

1. Dekret sam.²

Oglejmo si najpoprej dekret sam. Dekret je prav kratek in ima samo tri odstavke.

V prvem odstavku se naglašajo nauki svetega Pavla »nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus (II. Tit. 2, 4.) in poudarja nepretrgani nauki Cerkve in njene svete postave »ne clerici profana negotia gerenda suscipiant, nisi in quibusdam peculiaribus et extraordinariis adiunctis ex legitima venia«. Torej, ako so kdaj »adiuncta peculiaris et extraordinaria«, sme cerkvena oblast dovoliti, da se duhovnik peča tudi s posvetnimi posli.

V drugem odstavku omenja dekret pohvalno, da se je »Deo favente« v naših časih ustanovilo

¹ Na dekanskem shodu 25. januarja 1911 predaval presvetli gospod knezoškof.

² V Škofijskem Listu, 1911, str. 41.

prav mnogo zavodov v časno pomoč vernikom. Med drugimi našteva po imenu razne denarne zavode »arcae nummariae, mensae argentariae, rurales, parsimoniales«. O teh trdi dekret, naj jih duhovniki uvažujejo in podpirajo, rekoč: »quae opera magnopere probanda sunt clero, ab eoque fovenda«. Doda pa opomin, da naj se v te naprave preveč ne zapletajo.

Omejuje namreč skrb duhovnikovo za te naprave, svareč, naj se sicer zanje zavzame, »non ita tamen, ut ipsum a suae conditionis et dignitatis officiis abducant, terrenis negotiationibus implicent, sollicitudinibus, studiis, periculis, quae his rebus semper inhaerent, obnoxium faciant«.

Ali ni to jako umesten opomin? Kolikokrat smo se že tudi mi razgovarjali o vseh teh in podobnih nevarnostih! In koliko gospodov si je iz ljubezni do ljudstva in iz ljubezni do Cerkve nakopalo na glavo težkih skrbi, mučnih nadlog! Bali smo se vseh teh za nas bridkih posledic, toda nevarne okolnosti in ravno skrb za dušno pastirstvo nas je prisililo, da smo vendarle te izredne skrbi in napore in kupčevanja hočeš nočeš sebi naprtili.

O naših prizadevanjih, o naših skrbih, o naših nevarnostih sem v Rim večkrat poročal. V Rimu so presojevali ugodne in neugodne posledice našega delovanja in so se vedno jako pohvalno izrazili o vsem, kar smo podvzeli. To Vam je znano, ker sem Vam dotična priznanja prijavljal v »Škofijskem Listu«.

V tretjem, najbolj važnem odstavku pa Rim, izkušen po raznih tozadevnih poročilih iz vseh krajev sveta, razločuje posle, katere naj pri združništvu sprejema tudi duhovnik, in posle, katerih naj ne sprejema »nisi ab Apostolica Sede peculiarem ad id licentiam sit consequutus«.

Najpoprej nas sveti Oče izpodbujajo, še celo zapovedujejo nam, da se za združništvo zavzemamo, rekoč: »Pius Pp. X. hortatur praecipitque, ut clerus in hisce institutis condendis, tuendis, augendisque operam et consilium impendat«. Dolžni smo torej, da te zavode ustanovljamo, ščitimo, razvijamo in da v ta namen vlagamo svoj svet in svoj trud. In hvala Bogu, pri nas smo duhovniki to v obilni meri storili. Saj je nas pa tudi naša prva sinoda v ravno tem duhu vzgajala!

Naši duhovniki so društva vseh vrst in za vse mnogostranske potrebe modernega časa ustanavljali, gojili, podpirali, v njihov prospeh so žrtvovali in žrtvujejo še svoj čas, svoje telesne moči, svoj mučno zaslužen denar, svoje znanje,

svoj počitek in celo svoje zdravje. To nečuvono požrtvovalnost je Bog obilno blagoslovil, pa smo v zvezi z dobrimi lajiki, v zvezi z našim svetnim razumništvom premnogo dosegli za časno pomoč, za duševno izoliko, za čednostno in krščansko življenje vseh slojev našega ljudstva. Trdo je delo, velike so žrtve: toda mi ne bomo opešali, ker nas prešinja ljubezen do Boga, ljubezen do križanega in evharističnega Jezusa, pa zato tudi neugasljiva ljubezen do ljudstva, do otrok, do mladeničev in deklet, do gospodarjev in gospodinj, do kmeta, delavca, obrtnika, trgovca, uradnika, sploh do vseh stanov.

V drugem delu tega odstavka pa sveti Oče duhovnikom nekatera opravila v tem združništvu naravnost prepovedujejo. Govore nam takole: »Pius Pp. X. . . prohibet omnino ne sacri ordinis viri . . . munia illa exercenda suscipiant retineantve suscepta, quae administrationis curas, obligationes, in se recepta pericula secumferant, qualia sunt officia praesidis, moderatoris, a secretis, arcarii, horumque similium«.

V tej prepovedi vidimo ljubezen in skrb svetega Očeta za nas in za verno ljudstvo. Saj nas uči izkušnja, kako so napadali in grdili duhovnike, ako je kak naš zavod s kateregakoli vzroka propadel. Na Koroškem so se koj pripravili nasprotniki, naprednjaki, svobodomiselnici, protestantje, pa so začeli gonjo zoper duhovnike sploh, zoper škofa in so nesrečne udeležence tako razkačili, da so domače, nedolžne, njim dobrohotne duhovnike napadali s kamenjem in se je več oseb že izjavilo, da prestopijo v protestantizem, ako izgube premoženje. Tako razburilo se je pa ljudstvo zavoljo tega prav lahko, ker sta nesrečo zakrivila tudi dva duhovnika, ki sta v svoje spletkarije in spekulacije zapletla tudi druge neprevidne gospode.

Zavoljo teh in drugih podobnih dogodkov so sv. Oče omenjena opravila prepovedali duhovnikom in določili: »ut clerici omnes quicumque in praesens his in muneribus versantur, infra quatuor menses ab hoc edito decreto nuntium illis mittant, utque in posterum nemo e clero quodvis id genus munus suscipere atque exercere queat«. Zapoved je stroga in popolnoma jasna; namerava blagor Cerkve in vernikov; mora se izpeljati.

Kaj pa, ako bi bile v posameznih slučajih, v nekaterih cerkvenih pokrajinah take okolnosti, da se ta dekret ne bi mogel izpeljati brez velike škode za časno blagostanje in za cerkveno življenje vernikov? Ali naj se izpelje tudi v tem slučaju? Mislil bi človek, da sv. Oče

za take slučaje s svojo strogo zapovedjo duhovnikov ne zavezujejo.

In glej! v dekretu samem je za take izredne slučaje pokazana pot, po kateri se more zadržati izvršitev odločnega ukaza. Sv. Oče namreč dodajajo zapovedi klavzulo, rekoč, da naj noben duhovnik takih opravil ne sprejema, „nisi ante ab Apostolica Sede peculiarem ad id licentiam sit consequutus“. Vidite, kako modro postopajo rimske kongregacije in sv. Oče! Vse slučaje so preudarili in spoznali, da zavoljo težkih posebnih okoliščin ne bo mogoče povsod izpeljati tega dekreta tako, da verniki ne bi trpeli velike škode. Ta previdnost je bila razlog stavku, da omejenjena opravila sme duhovnik vendarle sprejeti, ako si izposluje posebno dovolitev sv. Očeta.

2. Kaj se je pri nas ukrenilo?

Dekret sem bolj obširno razložil, da bi mogel vsakdo izmed nas spoznati ne le njegovo vsebino, ampak tudi duha, ki ga prešinja.

Nastane sedaj vprašanje, ali bomo pri nas mogli izpeljati ta dekret brez velike škode za časno blagostanje in za cerkveno življenje naših vernikov?

Ko sem ta dekret v roke dobil, sem koj spoznal, da ga radi naših posebnih razmer ne moremo tako hitro izpeljati. Razpadle bi mnoge naše denarne zadruge, močno bi opešalo zaupanje do Cerkve in njenih služabnikov, dalo bi se nasprotnikom v roke nevarno orožje za uspeh njihovih agitacij, pridobili bi si naprednjaki in svobodomiselniki zopet že skoraj popolnoma izgubljeni vpliv na mišljenje in življenje našega ljudstva. Škoda bi bila prevelika, uničen sad naporenega in mnogoletnega našega dela.

Zato sem sklenil, da storim vse, kar je potrebno in koristno za naše združništvo. Sklenil sem iti v Rim. Da bo pa moje prizadevanje bolj gotovo uspelo, sem naprosil načelnštvo naše Zdrúžne zveze, naj mi poda spomenico o vseh zveznih zadrugah in o resnični potrebi, da naj imajo duhovniki za sedaj še ona opravila, katera dekret prepoveduje; gg. dekane sem pa sklical na današnji sestanek, da se morem v Rimu pozivati tudi na izjave mož, ki žive med ljudstvom, z njim delajo in trpe, pa dobro vedo, da li more nepotrebno združništvo obstati, ako najbolj kočljivih mest v njih ne bi saj še za nekoliko časa zavzemali ravno duhovniki.

Izporočili so mi pa tudi naši poslanci z Dunaja, da so se o tej dalekosežni zadevi posvetovali in sklenili prositi sv. Očeta, naj se podaljša čas za uveljavljenje njihove zapovedi,

ker za sedaj je potrebno, da imajo ravno duhovniki v svojih rokah najbolj važne, zato pa tudi najbolj nevarne posle v združništvu.

3. Naša spomenica.

Ob novem letu sem od naše Zdrúžne zveze dobil zahtevano spomenico z dne 31. decembra 1910. Spomenica je temeljita in posnema razloge za dosedanje delovanje duhovnikov v združništvu iz prošelj vseh Zveznih zadrug. Ima pa Zveza 620 zadrug, ki so razširjene po vseh škofijah slovenskih in tudi po hrvaških v Istriji in Dalmaciji. V teh zadrugah deluje požrtvovalno in brezplačno nad 600 duhovnikov; vsi opravljajo posle, kateri bi jim bili po dekretu „Docente Apostolo“ prepovedani. Duhovniki se pač zavedajo, da so dolžni izkazovati sv. Očetu pokorščino, boje se pa za obstoj teh zavodov, katere so večinoma sami zasnovali, s katerimi so iztrgali ljudstvo iz rok oderuhov in prav mnogo pripomogli, da je ljudstvo močno napredovalo. Zato prosijo vsi, naj se jim od sv. Očeta izposluje ona potrebna „peculiaris licentia“, da bodo smeli mirne vesti še vbodoče delovati, kakor so delovali dosedaj. Navaja pa spomenica v prošnji posebno štiri razloge:

1. Vse ljudstvo bi se prestrašilo. Dosedaj so ljudje zaupali duhovnikom, odbijali obrekovanja nasprotnikov, pa je združništvo uspevalo. Razni zavodi se točno revidirajo, napake se odstranjuje; ako pride zavod v nevarnost, ga Zveza reši, ali pa razpad tako uravna, da udeleženci ne trpe velike škode. Ako bi pa morali vsi duhovniki kar naglo odstopiti, bi se ljudstvo zbegalo, dvigalo bi denar, posojilnice bi ga morale zahtevati od svojih dolžnikov, ki bi prišli v največjo zadrego in bi moral marsikateri prodati posestvo; zmešnjava bi bila nepopisna, škoda ogromna, zaupanje v duhovnike izgubljeno.

2. Odtod bi sledila velika škoda za versko in nravno življenje ljudstva. Duhovnik, ki v združništvu trpi, ima velik vpliv do ljudstva, okoli sebe zbira najboljše može, in slede mu v boj za vero, Cerkev in sv. stolico. Navajajo se može na skupno delo iz ljubezni; marsikje so že može ali mladeniči, ki pri zadrugah sodelujejo, toda sami ne morejo, potrebujejo še vodstva duhovnega pastirja. Zadruge tudi pomagajo, da se mirnim potom poravnajo razni prepiri, uduše razna sovraštva.

3. Mnogo zadrug bi propadlo, ker bi ne bilo spretnih mož, ki bi jih vodili; saj so pri mnogih zadrugah udje, ki nimajo toliko izobrazbe, da bi se lahko mogli usposobiti za vodstvo. Pri

mnogih bi se za voditelje vrinili cerkveni nasprotniki, pa bi si pridobili med ljudstvom veljavo, katere sedaj nimajo, ker se ljudstvo v vseh zadevah le k duhovniku zateka.

4. Duhovniki bi izgubili svoj ugled. Nasprotniki bi to spretno izrabili in bi pod zastavo antiklerikalizma poizkušali dobiti vpliv, večino in vodstvo v občinah, v raznih odborih, pa tudi v deželnem in državnem zboru.

Po teh zares veljavnih razlogih se pravi v spomenici, da se bodo prirejevali razni kurzi, v katerih naj bi se usposobljevali mladeniči in možje; pa bi sčasoma mogli prevzeti posle, kateri so duhovnikom prepovedani; tudi posebna šola se je pred tremi leti v isti namen odprla in nekateri duhovniki izkušajo sami vzgojiti si za vse posle spretnih mož in mladeničev. Upati je, da v nekoliko letih in polagoma se bo mogel

izpeljati dekret sv. Očeta, katerega naj prosim, da izpeljavo dekreta v tem zmislu odgodi za potreben čas.

Dodatek.

Dne 3. februarja je bil presvetli gospod knezoškof pri sv. Očetu. Prošnjo naše Zadružne zveze so sv. Oče kaj radi uslišali. Na škofovo prošnjo so lastnoročno zapisali, da podaljšajo rok „ad tempus secundum prudens iudicium episcopi determinandum, ut sacerdotes sensim probos ac honestos laicos instruant in locum eorundem supponendos.“

Zadeva je ugodno rešena. Še bolj lahko se bo vse pravilno in našim koristim primerno uredilo, ker je naš deželni zbor naše zadružništvo sprejel pod svoje okrilje in ga postavil na tako trden temelj, da ni mogoč polom, kakršen se je dogodil na Koroškem.

33.

O volitvah samostanskih prednic.

Decretum quoad sacerdotes comitantes praesidem capituli in electione priorissae.

Emmi Patres Sacrae Congregationis, Negotiis Religiosorum Sodalium praepositae, in Plenario Coetu, ad Vaticanum habito die 26 mensis Augusti 1910, quaestioni, saepe agitatae, si et quot Sacerdotes sociare sibi debeat Episcopus vel Praelatus Regularis, qui praestit Monialium Capitulo, ad eligendam Abbatissam vel Priorissam Monasterii coacto, re mature perpensa, responderunt:

„In electionibus Abbatissae aut Priorissae, sive Monasterium subiiciatur Episcopo, sive Praelato Regulari, singula vota Monialium in urna clausa colligantur et a Praelato Praeside cum duobus Sacerdotibus scrutatoribus aperiantur; quod si gravi de causa, vota oretenus dentur, id fiat coram Praelato, adsistentibus tamen Sa-

cerdotibus scrutatoribus. Sacerdotes, de quibus agitur, sint maturaetatis et probatae virtutis. Attamen uti scrutatores aut socii Episcopi vel Praelati non admittantur ipsi Monialium Confessarii ordinarii.“

Quae omnia Sanctissimus Dominus noster Pius Papa X, referente infrascripto Subsecretario die 27 eiusdem mensis Augusti 1910, rata habere et confirmare dignatus est. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, ex Secretaria Sacrae Congregationis de Religiosis, die 27 augusti 1910.

L. † S.

Fr. J. C. Card. Vives,
Praefectus.

Franciscus Cherubini,
Subsecretarius.

(Acta Apostolicae Sedis 1910 pag. 732.)

34.

De facultate dispensandi ab impedimentis matrimonialibus imminente mortis periculo.

(S. Congregatio de Sacramentis.)

Decreto S. Congregationis de disciplina Sacramentorum edito die 14 mensis maii anno 1909, statutum fuit: „Quemlibet Sacerdotem qui ad

normam art. VII Decreti Ne temere, imminente mortis periculo, ubi parochus vel loci Ordinarius vel Sacerdos ab alterutro delegatus haberi ne-

queat, coram duobus testibus matrimonio assistere valide ac licite potest, in iisdem rerum adiunctis dispensare quoque posse super impedimentis omnibus etiam publicis matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, exceptis sacro presbyteratus ordine et affinitate lineae rectae ex copula licita.“

Circa quod decretum eidem S. C. dirimendum propositum est dubium:

„An praefato decreto comprehendantur etiam parochi, etsi non fuerint ad normam declara-

tionis S. Officii diei 9 ianuarii 1889, habitualiter subdelegati a propriis Ordinariis.“

Et haec S. C., re perpensa, respondendum censuit: „Affirmative“.

Datum ex aedibus eiusdem S. C., die 29 mensis iulii, anno 1910.

D. Card. Ferrata,
Praefectus.

Ph. Giustini,
Secretarius.

35.

Kanonična vizitacija in birmovanje v letu 1911.

V dekaniji Litija:

1. Dole v nedeljo 11. jun.
2. Sava v ponedeljek 12. jun.
3. Hotič v sredo 14. jun.
4. Zagorje v nedeljo 18. jun.
5. Dobovec v ponedeljek 19. junija.
6. Konjšica v torek 20. junija
7. Polšnik v sredo 21. jun.
8. Št. Jurij v petek 23. jun.
9. Svibno v nedeljo 25. jun.

V dekaniji Vrhnika:

10. Vrhnika v četrtek 29. jun.
11. Zaplana v petek 30. jun.
12. Gorenji Logatec v nedeljo 2. julija.
13. Bevke v torek 4. jul.
14. Polhov Gradec v četrtek 6. julija.
15. Črni Vrh v petek 7. jul.
16. Horjulj v nedeljo 9. jul.
17. Št. Jošt v ponedeljek 10. jul.
18. Podlipa v torek 11. jul.
19. Rakitna v četrtek 13. jul.
20. Preserje v petek 14. jul.
21. Borovnica v nedeljo 16. jul.
22. Dolenji Logatec v nedeljo 23. julija.

23. Rovte v torek 25. jul.

24. Vrh v sredo 26. jul.

V dekaniji Semič:

25. Suhor v četrtek 24. avg.
26. Radovica v soboto 26. avg.
27. Metlika v nedeljo 27. avg.
28. Stockendorf (Planina) v torek 29. avgusta.
29. Semič v sredo 30. avg.
30. Podzemelj v četrtek 31. avg.
31. Preloka v petek 1. sept.
32. Adlešiči v soboto 2. sept.
33. Črnomelj v nedeljo 3. sept.
34. Dragatuš v ponedeljek 4. septembra.
35. Vinica v torek 5. sept.
36. Vrh v sredo 6. sept.
37. Stari trg v petek 8. sept.

V dekaniji Kočevje:

38. Altlag (Stari log) v nedeljo 30. julija.
39. Mitterdorf (Stara cerkev) v torek 1. avg.
40. Mösel v soboto 9. sept.
41. Gottschee (Kočevje) v nedeljo 10. septembra.
42. Rieg (K. Reka) v torek 12. septembra.

43. Göttenitz (Gotenica) v sredo 13. septembra.

44. Morobitz (Borovec) v četrtek 14. septembra.

45. Oberskrill (Zdihovo) v petek 15. septembra.

46. Banjaloka v soboto 16. sept.

47. Fara v nedeljo 17. sept.

48. Osilnica v torek 19. sept.

V dekaniji Šmarije:

49. Šmarije v nedeljo 13. avg.
50. Šent Vid v torek 15. avg.
51. Veliki Gaber v sredo 16. avgusta.
52. Višnja gora v nedeljo 8. oktobra.
53. Polica v ponedeljek 9. okt.
54. Javor v torek 10. okt.
55. Lipoglav v sredo 11. okt.
56. Št. Jurij v četrtek 12. okt.
57. Kopanj v petek 13. okt.
58. Žalina v soboto 14. okt.
59. Zatičina v nedeljo 15. okt.

60. Šmartno pri Litiji v nedeljo 22. oktobra.

61. Št. Lambert v torek 24. okt.

O pripravah za kanonično vizitacijo in sv. birmo glej dotično navodilo naše prve sinode (pg. 212—220), pa lanski Škofijski List (str. 28 do 29) in navodilo za sestavo promemorije, ki se poda v pravem času v letošnjem Škofijskem Listu. — Spored bo navadno zjutraj od 4—9;

kjer bo tudi zvečer, bom o pravem času naznanil.

V Ljubljani, 25. februarja 1911.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof.

Povračila verskemu zakladu potom poštnih položnic.

V smislu dopisa c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 7. februarja 1911, št. 3177 se p. n. č. gg. duhovniki opozarjajo, naj v slučajih, ko morajo poslati kako povračilo c. kr. deželnemu plačilnemu uradu, na drugi strani poštno položnico z latinskimi črkami zapišejo besedo: Religionsfonds (bei Einzahlungen von Ersatzbeträgen,

welche zu Gunsten des Religionsfonds erfolgen, auf dem Rücken des bezüglichlichen Erlagsscheines in der Mitte das Wort Religionsfonds mit lateinischen Buchstaben anzusetzen).

S tem se znatno pospeši in olajša uradno poslovanje.

Slovstvo.

Marija naša najboljša mati. Premišljevanja in molitve. Sestavil J. M. Seigerschmied z dovoljenjem visokočastitega ljubljanskega knezoškofijstva. V Ljubljani, 1910. Založil pisatelj. Tisk Katoliške Tiskarne. Str. 316. — Knjižica ima dva dela. Prvi del obsega premišljevanja, drugi pa molitvenik. Premišljevanja segajo do str. 255 in so prirejena zlasti za majniško pobožnost, zato jih je 31. Ker je vsako premišljevanje tudi že samo zase celota, bo knjižica dobro služila tudi za nagovore ob Marijinih praznikih in pri Marijinih družbah.

Deset evharističnih pesmi za mešani zbor zložil Anton Förster. Op. 112. V Ljubljani, 1911. Založila Katoliška Bukvarna. Cena parti-

turi in štirim glasovom K 3:50, glasovi brez partiture po 40 h.

12 Pange Lingua — Tantum ergo — Genitori. IV. voc. inaequal. Auctore Ant. Foerster. Labaci, 1910. Sumptibus Librariae Catholicae, Dobiva se v Katoliški Bukvarni, partitura po 1:80 K, glasovi po 50 h.

Deset obhajilnih pesmi in dve v čast presv. Srcu Jezusovemu za mešan zbor zložil Anton Grum. V Ljubljani, 1910. Založil skladatelj. Tisk J. Blasnika nasl. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani po 1 K.

Jahresbericht des St. Joseph-Priestervereines in Görz für das Jahr 1910. — Iz ljubljanske škofije je pri tem društvu 29 dosmrtnih in 18 rednih članov, skupaj 47.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 2. marca 1911.

Vsebina: 29. Kdaj naj otroci pristopajo k prvemu sv. obhajilu. — 30. Über das Alter für die Zulassung zur ersten hl. Kommunion. — 31. De aetate admittendorum ad primam communionem. — 32. De vetita clericis temporalis administratione. — 33. O volitvah samostanskih prednic. — 34. De facultate dispensandi ab impedimentis matrimonialibus imminente mortis periculo. — 35. Kanonična vizitacija in birmovanje v l. 1911. — 36. Povračilo verskemu zakladu potom poštnih položnic. — 37. Slovstvo.
